Dz.U.04.53.532

USTAWA

z dnia 9 listopada 2000 r.

o repatriacji

(tekst jednolity: Dz.U. z 2004 r. Nr 53, poz. 532)

Uznając, że powinnością Państwa Polskiego jest umożliwienie repatriacji Polakom, którzy pozostali na Wschodzie, a zwłaszcza w azjatyckiej części byłego Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich, i na skutek deportacji, zesłań i innych prześladowań narodowościowych lub politycznych nie mogli w Polsce nigdy się osiedlić,

postanawia się, co następuje:

Rozdział 1

Przepisy ogólne

Art. 1. 1. Ustawa określa zasady nabycia obywatelstwa polskiego w drodze repatriacji, prawa repatrianta, a także zasady i tryb udzielania pomocy repatriantom i członkom ich rodzin.

2. Repatriantem jest osoba polskiego pochodzenia, która przybyła do Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie wizy wjazdowej w celu repatriacji z zamiarem osiedlenia się na stałe.

Art. 2. Ilekroć w przepisach ustawy jest mowa o:

1) konsulu - oznacza to konsula w rozumieniu ustawy z dnia 13 lutego 1984 r. o funkcjach konsulów Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2002 r. Nr 215, poz. 1823);
2) najbliższej rodzinie repatrianta - oznacza to małżonka repatrianta i małoletniego pozostającego pod władzą rodzicielską co najmniej jednego z małżonków;
3) karcie pobytu - oznacza to dokument wydany cudzoziemcowi, który uzyskał zezwolenie na zamieszkanie na czas oznaczony, zezwolenie na osiedlenie się, status uchodźcy lub zgodę na pobyt tolerowany.

Art. 3. 1. O ile przepisy ustawy nie stanowią inaczej, do postępowania w sprawach uregulowanych w ustawie stosuje się przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego, z zastrzeżeniem ust. 2.

2. Do postępowania w sprawach uregulowanych w ustawie, należących do właściwości konsulów, stosuje się przepisy o funkcjach konsulów Rzeczypospolitej Polskiej.

Rozdział 2

Nabycie obywatelstwa polskiego w drodze repatriacji i udzielanie zezwoleń na osiedlenie się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej dla członków najbliższej rodziny repatrianta

Art. 4. Osoba przybywająca do Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie wizy wjazdowej w celu repatriacji nabywa obywatelstwo polskie z mocy prawa z dniem przekroczenia granicy Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 5. 1. Za osobę polskiego pochodzenia, w rozumieniu niniejszej ustawy, uznaje się osobę deklarującą narodowość polską i spełniającą łącznie następujące warunki:

1) co najmniej jedno z jej rodziców lub dziadków albo dwoje pradziadków było narodowości polskiej;
2) wykaże ona swój związek z polskością, w szczególności przez pielęgnowanie polskiej mowy, polskich tradycji i zwyczajów.

2. Za osobę polskiego pochodzenia uznaje się również osobę deklarującą narodowość polską, która posiadała w przeszłości obywatelstwo polskie lub co najmniej jedno z jej rodziców lub dziadków albo dwoje pradziadków posiadało obywatelstwo polskie oraz spełniającą warunek określony w ust. 1 pkt 2.

3. Warunek określony w ust. 1 pkt 1 uważa się za spełniony, jeżeli co najmniej jedno z rodziców lub dziadków albo dwoje pradziadków wnioskodawcy potwierdziło swoją przynależność do Narodu Polskiego przez, w szczególności, pielęgnowanie polskich tradycji i zwyczajów.

4. Decyzje w sprawach, o których mowa w ust. 1, wydaje konsul.

4a. Od decyzji w sprawie stwierdzenia polskiego pochodzenia przysługuje odwołanie do Prezesa Urzędu do Spraw Repatriacji i Cudzoziemców, zwanego dalej "Prezesem Urzędu".

5. Organem wyższego stopnia w rozumieniu Kodeksu postępowania administracyjnego w sprawach o stwierdzenie polskiego pochodzenia jest Prezes Urzędu.

Art. 6. 1. Dowodami potwierdzającymi polskie pochodzenie mogą być dokumenty, wydane przez polskie władze państwowe lub kościelne, a także przez władze byłego Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich, dotyczące wnioskodawcy lub jego rodziców, dziadków lub pradziadków, a w szczególności:

1) polskie dokumenty tożsamości;
2) akty stanu cywilnego lub ich odpisy albo metryki chrztu poświadczające związek z polskością;
3) dokumenty potwierdzające odbycie służby wojskowej w Wojsku Polskim, zawierające wpis informujący o narodowości polskiej;
4) dokumenty potwierdzające fakt deportacji lub uwięzienia, zawierające wpis informujący o narodowości polskiej;
5) dokumenty tożsamości lub inne dokumenty urzędowe zawierające wpis informujący o narodowości polskiej.

2. Dowodami potwierdzającymi polskie pochodzenie mogą być również inne dokumenty, a w szczególności:

1) o rehabilitacji osoby deportowanej, zawierające wpis informujący o jej narodowości polskiej;
2) potwierdzające prześladowanie osoby ze względu na jej polskie pochodzenie.

Art. 7. 1. W drodze repatriacji nabywa obywatelstwo polskie również małoletni pozostający pod władzą rodzicielską repatrianta. Jednakże w przypadku, gdy repatriantem jest tylko jedno z rodziców, małoletni nabywa obywatelstwo polskie jedynie za zgodą drugiego z rodziców, wyrażoną w oświadczeniu złożonym przed konsulem.

2. Małoletni pozostający pod opieką nabywa obywatelstwo polskie w drodze repatriacji, jeżeli dokona jej za zgodą opiekuna wyrażoną w oświadczeniu złożonym przed konsulem.

3. Nabycie obywatelstwa polskiego na podstawie ust. 1 i 2 przez małoletniego, który ukończył 16 lat, może nastąpić jedynie za jego zgodą.

Art. 8. Wiza wjazdowa w celu repatriacji nie może być wydana osobie, która:

1) utraciła obywatelstwo polskie nabyte w drodze repatriacji na podstawie niniejszej ustawy lub
2) repatriowała się z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej albo Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej na podstawie umów repatriacyjnych zawartych w latach 1944-1957 przez Rzeczpospolitą Polską albo przez Polską Rzeczpospolitą Ludową z Białoruską Socjalistyczną Republiką Radziecką, Ukraińską Socjalistyczną Republiką Radziecką, Litewską Socjalistyczną Republiką Radziecką i Związkiem Socjalistycznych Republik Radzieckich do jednego z państw będących stroną tych umów, lub
3) w czasie pobytu poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej działała na szkodę podstawowych interesów Rzeczypospolitej Polskiej, lub
4) uczestniczyła lub uczestniczy w łamaniu praw człowieka.

Art. 9. 1. Wiza wjazdowa w celu repatriacji może być wydana osobie polskiego pochodzenia, która przed dniem wejścia w życie ustawy zamieszkiwała na stałe na terytorium obecnej Republiki Armenii, Republiki Azerbejdżańskiej, Republiki Gruzji, Republiki Kazachstanu, Republiki Kyrgyskiej, Republiki Tadżykistanu, Republiki Turkmenistanu, Republiki Uzbekistanu albo azjatyckiej części Federacji Rosyjskiej.

2. Wiza wjazdowa w celu repatriacji może być również wydana dziecku osoby, o której mowa w ust. 1.

Art. 10. Rada Ministrów może określić, w drodze rozporządzenia, inne państwa lub inne części Federacji Rosyjskiej niż wymienione w art. 9, których obywatele polskiego pochodzenia mogą ubiegać się o wydanie wizy wjazdowej w celu repatriacji, w szczególności w których osoby polskiego pochodzenia są dyskryminowane ze względów religijnych, narodowościowych lub politycznych.

Art. 11. 1. Osobie, która nie posiada zapewnionego w Rzeczypospolitej Polskiej lokalu mieszkalnego i utrzymania, a spełnia pozostałe warunki do uzyskania wizy wjazdowej w celu repatriacji, konsul wydaje decyzję o przyrzeczeniu wydania wizy wjazdowej w celu repatriacji.

2. Decyzję, o której mowa w ust. 1, Prezes Urzędu może uchylić, jeżeli:

1) osoba polskiego pochodzenia zostanie skazana w Rzeczypospolitej Polskiej prawomocnym wyrokiem sądu za przestępstwo umyślne na karę co najmniej roku pozbawienia wolności lub
2) osoba polskiego pochodzenia zostanie skazana poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej prawomocnym wyrokiem sądu za przestępstwo umyślne, będące zbrodnią w rozumieniu prawa polskiego, na karę co najmniej roku pozbawienia wolności, lub
3) dowody, na podstawie których ustalono istotne dla sprawy okoliczności faktyczne, okazały się fałszywe, lub
4) decyzja została wydana w wyniku przestępstwa, lub
5) wyjdą na jaw istotne dla sprawy nowe okoliczności faktyczne lub nowe dowody istniejące w dniu wydania decyzji, nieznane organowi, który wydał decyzję.

3. Prezes Urzędu uchyla decyzję o przyrzeczeniu wydania wizy wjazdowej w celu repatriacji, jeżeli ustali istnienie podstawy do stwierdzenia nieważności decyzji, określonej w Kodeksie postępowania administracyjnego.

Art. 12. 1. Konsul wydaje wizę wjazdową w celu repatriacji po przedstawieniu dowodu potwierdzającego posiadanie lub zapewnienie lokalu mieszkalnego i źródeł utrzymania w Rzeczypospolitej Polskiej, zwanych dalej "warunkami do osiedlenia się".

2. Dowodem potwierdzającym zapewnienie warunków do osiedlenia się jest:

1) uchwała rady gminy, zawierająca zobowiązanie zapewnienia warunków do osiedlenia się przez okres nie krótszy niż 12 miesięcy;
2) oświadczenie obywatela polskiego, osoby prawnej lub jednostki organizacyjnej nieposiadającej osobowości prawnej mających siedzibę w Polsce, sporządzone w formie aktu notarialnego, zawierające zobowiązanie zapewnienia warunków do osiedlenia się przez okres nie krótszy niż 12 miesięcy, z zastrzeżeniem ust. 5;
3) uchwała rady powiatu, zobowiązująca starostę do zapewnienia miejsca w domu pomocy społecznej na terenie powiatu.

3. Uchwała oraz oświadczenie, o których mowa w ust. 2 pkt 1 i 2, powinny zawierać w szczególności wskazanie lokalu mieszkalnego, formę udostępnienia tego lokalu oraz wskazanie źródeł utrzymania.

4. Dowód potwierdzający źródła utrzymania nie jest wymagany od osób, którym przysługują uprawnienia emerytalne lub rentowe w rozumieniu przepisów emerytalnych i rentowych Rzeczypospolitej Polskiej.

5. Oświadczenie osoby fizycznej, o którym mowa w ust. 2 pkt 2, zawierające zobowiązanie do zapewnienia warunków do osiedlenia się może dotyczyć wyłącznie wstępnych, zstępnych lub rodzeństwa tej osoby.

Art. 12a. Jeżeli dane objęte wnioskiem o wydanie wizy wjazdowej w celu repatriacji uległy zmianie w okresie między wydaniem decyzji o przyrzeczeniu jej wydania a dniem, w którym zostały spełnione przesłanki do wydania tej wizy, wnioskodawca jest obowiązany poinformować konsula o zmianie danych oraz przedstawić dokumenty potwierdzające te zmiany.

Art. 12b. 1. Wizę wjazdową w celu repatriacji lub decyzję o przyrzeczeniu wydania wizy wjazdowej w celu repatriacji wydaje albo odmawia jej wydania konsul właściwy ze względu na miejsce zamieszkania osoby ubiegającej się o jej wydanie, po uzyskaniu zgody Prezesa Urzędu. Jeżeli przemawia za tym uzasadniony interes wnioskodawcy, minister właściwy do spraw zagranicznych może wyznaczyć innego konsula.

2. Przed wyrażeniem zgody, o której mowa w ust. 1, Prezes Urzędu może wystąpić do Komendanta Głównego Straży Granicznej, Komendanta Głównego Policji, Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Szefa Agencji Wywiadu oraz Prezesa Instytutu Pamięci Narodowej - Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu o przekazanie informacji o cudzoziemcu, mających znaczenie dla przeprowadzenia postępowania.

3. Organy, do których Prezes Urzędu zwrócił się o przekazanie informacji, w terminie 30 dni są obowiązane je udostępnić w zakresie niezbędnym do prowadzonego postępowania.

4. W szczególnie uzasadnionych przypadkach termin, o którym mowa w ust. 3, może być przedłużony do 3 miesięcy, o czym organ obowiązany do przekazania informacji zawiadamia na piśmie Prezesa Urzędu.

Art. 13. (uchylony).

Art. 14. 1. Minister właściwy do spraw zagranicznych w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, wzór formularza wniosku o wydanie wizy wjazdowej w celu repatriacji oraz liczbę fotografii i wymogi dotyczące fotografii dołączanych do wniosku.

2. W rozporządzeniu, o którym mowa w ust. 1, uwzględnia się w szczególności dane dotyczące wnioskodawcy, jego małżonka, jeżeli jest osobą polskiego pochodzenia, oraz małoletniego pozostającego pod władzą rodzicielską

wnioskodawcy, jeżeli zamierzają osiedlić się wspólnie z wnioskodawcą na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, w zakresie niezbędnym do wydania wizy wjazdowej w celu repatriacji.

Art. 15. 1. Małżonkowi wnioskodawcy, który nie jest osobą polskiego pochodzenia, zamierzającemu osiedlić się wspólnie z wnioskodawcą na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, udziela się zezwolenia na osiedlenie się.

2. W przypadku braku zgody, o której mowa w art. 7, do małoletniego pozostającego pod władzą rodzicielską repatrianta oraz małoletniego dziecka współmałżonka pozostającego pod jego władzą rodzicielską stosuje się przepis ust. 1.

3. Wniosek o udzielenie zezwolenia na osiedlenie się małżonka wnioskodawcy, o którym mowa w ust. 1, oraz małoletniego, o którym mowa w ust. 2, dołącza się do wniosku o wydanie wizy wjazdowej w celu repatriacji.

4. Prezes Urzędu udziela lub odmawia udzielenia zezwolenia na osiedlenie się osobom, o których mowa w ust. 1 i 2, oraz wydaje kartę pobytu.

5. Do udzielenia zezwolenia na osiedlenie się stosuje się odpowiednio przepisy rozdziału 5 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o cudzoziemcach (Dz. U. Nr 128, poz. 1175).

6. Osoby, o których mowa w ust. 1 i 2, są obowiązane zawiadomić Prezesa Urzędu o utracie karty pobytu i o jej odzyskaniu.

Rozdział 3

Uznanie za repatrianta

Art. 16. 1. Za repatrianta może być uznana osoba, która spełnia łącznie następujące warunki:

1) jest polskiego pochodzenia;
2) przed dniem wejścia w życie ustawy zamieszkiwała na stałe na terytorium, o którym mowa w art. 9;
3) nie zachodzą wobec niej okoliczności, o których mowa w art. 8;
4) przebywała na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony, udzielonego w związku z pobieraniem nauki w szkole wyższej na podstawie przepisów o podejmowaniu i odbywaniu studiów przez osoby niebędące obywatelami polskimi;
5) złoży wniosek do wojewody w terminie 12 miesięcy od ukończenia szkoły wyższej.

2. Organem właściwym do wydania decyzji o uznaniu za repatrianta osoby, o której mowa w ust. 1, jest wojewoda właściwy ze względu na zamierzone miejsce osiedlenia się tej osoby.

3. Osoba, o której mowa w ust. 1, nabywa obywatelstwo polskie z dniem, w którym decyzja o uznaniu za repatrianta stała się ostateczna.

4. Decyzja o uznaniu za repatrianta osoby, o której mowa w ust. 1, powoduje, że przy ustalaniu prawa tej osoby do świadczeń emerytalnych i rentowych oraz ich wysokości w Rzeczypospolitej Polskiej okresy zatrudnienia za granicą uwzględnia się jako okresy składkowe.

5. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy tryb postępowania w sprawach, o których mowa w ust. 1 oraz w art. 41 ust. 1 i 2, wzór wniosku o uznanie za repatrianta oraz wymagane dokumenty.

Rozdział 4

Formy i tryb udzielania pomocy dla repatriantów

Art. 17. 1. Repatriantowi oraz przybywającym z nim do Rzeczypospolitej Polskiej członkom najbliższej rodziny repatrianta, pozostającym we wspólnym gospodarstwie domowym, udziela się jednorazowo pomocy ze środków budżetu państwa na:

1) pokrycie kosztów przejazdu od najbliższej jego miejscu zamieszkania za granicą stacji kolejowej do miejsca osiedlenia się w Rzeczypospolitej Polskiej, w wysokości ceny biletu kolejowego drugiej klasy oraz równowartości ceny jednego biletu kolejowego drugiej klasy na pokrycie kosztów przewozu mienia;
2) zagospodarowanie i bieżące utrzymanie, w wysokości dwukrotnego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia, ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej "Monitor Polski", zwanego dalej "przeciętnym miesięcznym wynagrodzeniem", w kwartale poprzedzającym dzień przyznania pomocy, na każdego członka rodziny;
3) pokrycie kosztów związanych z podjęciem na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej nauki przez małoletniego, podlegającego obowiązkowi szkolnemu w rozumieniu art. 15 ust. 2 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie

oświaty (Dz. U. z 1996 r. Nr 67, poz. 329 i Nr 106, poz. 496, z 1997 r. Nr 28, poz. 153 i Nr 141, poz. 943, z 1998 r. Nr 117, poz. 759 i Nr 162, poz. 1126, z 2000 r. Nr 12, poz. 136, Nr 19, poz. 239, Nr 48, poz. 550, Nr 104, poz. 1104, Nr 120, poz. 1268 i Nr 122, poz. 1320, z 2001 r. Nr 111, poz. 1194 i Nr 144, poz. 1615, z 2002 r. Nr 41, poz. 362, Nr 113, poz. 984, Nr 141, poz. 1185 i Nr 200, poz. 1683 oraz z 2003 r. Nr 6, poz. 65, Nr 128, poz. 1176, Nr 137, poz. 1304 i Nr 203, poz. 1966), w wysokości przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia na każde dziecko.

2. Repatriantowi, który przybył do Rzeczypospolitej Polskiej z terenów azjatyckich byłego Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich i poniósł koszty związane z remontem lub adaptacją lokalu mieszkalnego w miejscu osiedlenia się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, udziela się pomocy ze środków budżetu państwa na częściowe pokrycie poniesionych kosztów.

3. Repatriantowi, który przybył do Rzeczypospolitej Polskiej z terenów innych niż określone w ust. 2, może być udzielona pomoc ze środków budżetu państwa na częściowe pokrycie kosztów związanych z remontem lub adaptacją lokalu mieszkalnego w miejscu osiedlenia się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, poniesionych przez repatrianta, jeżeli repatriant znajduje się w szczególnie trudnej sytuacji materialnej.

4. Pomoc, o której mowa w ust. 2 i 3, stanowi zwrot udokumentowanych i uzasadnionych kosztów. Pomocy udziela się do wysokości 4.120 zł - na repatrianta i każdego członka jego najbliższej rodziny.

4a. Kwota, o której mowa w ust. 4, ulega corocznie od dnia 1 stycznia podwyższeniu przy zastosowaniu wskaźnika wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych w okresie pierwszych trzech kwartałów roku poprzedniego, ogłaszanego w komunikacie Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego na podstawie przepisów o podatkach i opłatach lokalnych w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej "Monitor Polski".

5. Prezes Urzędu, w drodze decyzji, przyznaje oraz ustala wysokość pomocy, o której mowa w ust. 1.

6. Pomoc, o której mowa w ust. 2, przyznaje oraz ustala jej wysokość, w drodze decyzji, starosta wykonujący zadanie z zakresu administracji rządowej.

7. Pomoc, o której mowa w ust. 3, przyznaje oraz ustala jej wysokość albo odmawia jej przyznania, w drodze decyzji, starosta wykonujący zadanie z zakresu administracji rządowej.

8. Wypłaty kwoty stanowiącej równowartość pomocy, o której mowa w ust. 1, 2 i 3, dokonuje starosta.

9. Konsul może przyznać i wypłacić kwotę stanowiącą równowartość pomocy, o której mowa w ust. 1 pkt 1, jeżeli osoba, której wydano wizę wjazdową w celu repatriacji, nie posiada wystarczających środków na pokrycie kosztów podróży do Rzeczypospolitej Polskiej.

10. Organem wyższego stopnia w rozumieniu Kodeksu postępowania administracyjnego w sprawach, o których mowa w ust. 6 i 7, jest wojewoda.

Art. 18. 1. Osobie, której wydano decyzję o przyrzeczeniu wydania wizy wjazdowej w celu repatriacji, a także członkom jej najbliższej rodziny, konsul może zapewnić pokrycie kosztów uczestnictwa w kursie nauki języka polskiego.

2. Repatriantowi i przybyłym z nim do Rzeczypospolitej Polskiej członkom najbliższej rodziny repatrianta może być udzielona pomoc przez zapewnienie uczestniczenia w bezpłatnych kursach języka polskiego i adaptacji w społeczeństwie polskim.

3. Minister właściwy do spraw oświaty i wychowania oraz minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego organizują lub mogą zlecić organizację kursów, o których mowa w ust. 1 i 2, organizacji społecznej posiadającej znaczący dorobek w zakresie pomocy repatriantom.

4. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, rodzaje kursów języka polskiego i adaptacyjnych oraz sposób ich organizacji, uwzględniając w szczególności stopień znajomości języka polskiego i wiek uczestnika kursu, możliwość zapewnienia bezpłatnego zakwaterowania, wyżywienia i zwrotu kosztów dojazdu uczestnikom kursów, o których mowa w ust. 1 i 2, oraz potrzebę przygotowania dzieci do podjęcia nauki w szkole.

Art. 19. 1. Pomoc, o której mowa w art. 17 ust. 1, powinna być wypłacona w terminie 60 dni od dnia nabycia przez repatrianta obywatelstwa polskiego.

2. Wniosek o udzielenie pomocy, o której mowa w art. 17 ust. 2 i 3, oraz o zwrot kosztów, o których mowa w art. 22, należy złożyć w terminie do 24 miesięcy od dnia nabycia przez repatrianta obywatelstwa polskiego.

Art. 20. Formy, wysokość i tryb przyznawania pomocy dla repatrianta i członków najbliższej rodziny repatrianta przez jednostki samorządu terytorialnego określają organy stanowiące tych jednostek.

Rozdział 5

Formy i tryb udzielania pomocy gminom

Art. 21. 1. Gminie, która zapewni lokal mieszkalny repatriantowi i członkom najbliższej rodziny repatrianta, udziela się dotacji z budżetu państwa na podstawie porozumienia zawartego z właściwym wojewodą. Dotacja może być przyznana do wysokości kwoty stanowiącej równowartość iloczynu 45 m^2 powierzchni użytkowej lokalu mieszkalnego i wysokości wskaźnika przeliczeniowego kosztu odtworzenia 1 m^2 na terenie danego powiatu ogłaszanego przez wojewodę na podstawie przepisów ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz. U. Nr 71, poz. 733, z 2002 r. Nr 113, poz. 984 i Nr 168, poz. 1383 oraz z 2003 r. Nr 113, poz. 1069), obowiązującego w dniu złożenia wniosku, o którym mowa w ust. 4.

2. Dotacji udziela się gminie, której rada gminy podjęła uchwałę, w której zobowiązała się do zapewnienia lokalu mieszkalnego nieokreślonym imiennie repatriantom i do zawarcia, na czas nieokreślony, umowy nadającej im tytuł prawny do lokalu mieszkalnego.

3. Dotacja, o której mowa w ust. 1, jest przeznaczona na dofinansowanie zadań własnych gminy.

4. Wniosek o przyznanie dotacji gmina składa do właściwego wojewody.

5. Przy udzielaniu dotacji gminie, która zapewni lokal mieszkalny repatriantowi i członkom najbliższej rodziny repatrianta, uwzględnia się wielkość lokalu mieszkalnego, jego wyposażenie i stan techniczny oraz lokalizację, a także ewentualne koszty poniesione przez gminę w związku z zapewnieniem repatriantowi i członkom jego najbliższej rodziny lokalu mieszkalnego.

6. Porozumienie, o którym mowa w ust. 1, powinno określać w szczególności:
1) szczegółowy opis pomocy mieszkaniowej udzielonej repatriantowi i członkom najbliższej rodziny repatrianta;
2) wysokość i tryb przekazania dotacji należnej gminie zapewniającej lokal mieszkalny;
3) tryb kontroli podejmowanych przez gminę działań;
4) sposób rozliczenia udzielonej dotacji.

Art. 22. 1. Gmina może udzielić repatriantowi pomocy polegającej na przeprowadzeniu remontu lub adaptacji lokalu mieszkalnego w miejscu osiedlenia się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

2. Zadanie gminy, o którym mowa w ust. 1, jest zadaniem z zakresu administracji rządowej.

3. Gmina otrzymuje z budżetu państwa dotację celową na realizację zadania, o którym mowa w ust. 1, do wysokości 4.120 zł - na repatrianta i każdego członka jego najbliższej rodziny.

4. Kwota, o której mowa w ust. 3, ulega corocznie od dnia 1 stycznia podwyższeniu przy zastosowaniu wskaźnika wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych w okresie pierwszych trzech kwartałów roku poprzedniego, ogłaszanego w komunikacie Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego na podstawie przepisów o podatkach i opłatach lokalnych w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej "Monitor Polski".

5. Pomocy, o której mowa w ust. 1, nie udziela się repatriantowi, któremu gmina zapewniła lokal mieszkalny w trybie określonym w art. 21.

Rozdział 6

Aktywizacja zawodowa repatriantów

Art. 23. 1. Repatriantowi, który nie ma możliwości samodzielnego podjęcia pracy, starosta właściwy ze względu na miejsce zamieszkania repatrianta może zapewnić aktywizację zawodową przez:
1) zwrot części kosztów poniesionych przez repatrianta na podnoszenie kwalifikacji zawodowych;
2) zwrot części kosztów poniesionych przez pracodawcę na:
   a) utworzenie stanowiska pracy,
   b) przeszkolenie repatrianta,
   c) wynagrodzenie, nagrody i składki na ubezpieczenia społeczne.

2. Zwrotu kosztów poniesionych na aktywizację zawodową prowadzoną w formach, o których mowa w ust. 1, można dokonywać w okresie nie dłuższym niż 5 lat od dnia nabycia przez repatrianta obywatelstwa polskiego.

3. Każda z form aktywizacji zawodowej, o których mowa w ust. 1, może być zastosowana jeden raz.

4. Łączna kwota zwrotu kosztów poniesionych przez pracodawcę na aktywizację zawodową we wszystkich formach, o których mowa w ust. 1 pkt 2, nie może przekroczyć dwunastokrotnego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w kwartale poprzedzającym dzień zawarcia pierwszej z umów, o których mowa w art. 27 ust. 1.

Art. 23a. 1. Zwrot części kosztów poniesionych przez repatrianta na podnoszenie kwalifikacji zawodowych następuje na podstawie umowy zawartej między starostą a repatriantem.

2. Umowa, o której mowa w ust. 1, powinna określać w szczególności:

1) zasady wypłacania i wysokość zwracanej kwoty;
2) prawa i obowiązki stron umowy, w tym zobowiązanie repatrianta do zwrotu wypłaconej kwoty, na zasadach określonych przez starostę, w przypadku nieuzasadnionego przerwania nauki lub jej niepodjęcia.

3. Wysokość kwoty zwracanej na podstawie umowy, o której mowa w ust. 2, stanowi połowę kosztów związanych z podnoszeniem kwalifikacji zawodowych, nie więcej jednak niż równowartość dwukrotnego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w kwartale poprzedzającym dzień zawarcia umowy, o której mowa w ust. 1.

4. Kosztami podnoszenia kwalifikacji zawodowych są opłaty za naukę oraz opłaty za uzyskanie świadectwa lub tytułu kwalifikacyjnego.

Art. 24. 1. Jeżeli repatriant nie posiada kwalifikacji zawodowych lub posiada kwalifikacje, na które brak jest ofert na lokalnym rynku pracy, może być przeszkolony w celu zdobycia, podniesienia lub zmiany jego kwalifikacji.

2. Przeszkolenie, o którym mowa w ust. 1, polega na:

1) przyuczeniu do zawodu lub przekwalifikowaniu repatrianta;
2) podniesieniu kwalifikacji zawodowych

- w ramach stosunku pracy;

3) wykonywaniu przez repatrianta zadań lub czynności w siedzibie przyszłego pracodawcy bez nawiązywania stosunku pracy, które umożliwią repatriantowi nabycie umiejętności praktycznych do samodzielnego wykonywania pracy po zakończeniu przeszkolenia.

3. Przeszkolenie, o którym mowa w ust. 1, przeprowadza pracodawca, z tym że przeszkolenie polegające na przyuczeniu do zawodu, przekwalifikowaniu lub podniesieniu kwalifikacji zawodowych repatrianta, może przeprowadzić, na zlecenie pracodawcy, instytucja szkoleniowa.

4. Pracodawca przeprowadzając przeszkolenie, o którym mowa w ust. 2 pkt 3, jest obowiązany do:

1) ubezpieczenia repatrianta od następstw nieszczęśliwych wypadków;
2) zapewnienia repatriantowi profilaktycznej ochrony zdrowia w zakresie przewidzianym dla pracowników;
3) przeszkolenia repatrianta, na zasadach przewidzianych dla pracowników, w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy, przepisów przeciwpożarowych oraz zapoznania go z obowiązującym regulaminem pracy;
4) przydzielenia repatriantowi odzieży i obuwia roboczego, środków ochrony indywidualnej oraz dodatków przewidzianych dla pracowników.

5. Przeszkolenie repatrianta powinno trwać nie dłużej niż 6 miesięcy, a w przypadkach uzasadnionych programem przeszkolenia - nie dłużej niż 12 miesięcy.

6. Pracodawca otrzymuje zwrot kosztów przeszkolenia, w wysokości do trzykrotnego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w kwartale poprzedzającym dzień zawarcia umowy, o której mowa w art. 27 ust. 1, pod warunkiem nawiązania z repatriantem stosunku pracy na co najmniej 24 miesiące.

7. Kosztami przeszkolenia, o których mowa w ust. 6, są:

1) faktyczne koszty przeszkolenia poniesione przez pracodawcę, uzasadnione programem przeszkolenia, który został zrealizowany przez pracodawcę lub instytucję szkoleniową;
2) koszt ubezpieczenia od następstw nieszczęśliwych wypadków;
3) koszt przejazdu i zakwaterowania, jeżeli przeszkolenie odbywa się w innej miejscowości niż miejsce zamieszkania repatrianta;
4) koszt niezbędnych badań lekarskich;
5) koszt niezbędnych opłat za uzyskanie świadectwa lub tytułu kwalifikacyjnego.

Art. 25. 1. Starosta może dokonywać zwrotu poniesionych przez pracodawcę kosztów wynagrodzenia, nagród oraz składek na ubezpieczenia społeczne z tytułu zatrudnienia repatrianta pod warunkiem nawiązania z repatriantem stosunku pracy na co najmniej 24 miesiące.

2. Zwrotu kosztów, o których mowa w ust. 1, dokonuje się przez okres do 12 miesięcy od dnia nawiązania stosunku pracy z repatriantem.

3. Zwrot kosztów obejmuje koszty do wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę, obowiązującego w grudniu roku poprzedniego, ustalanego na podstawie odrębnych przepisów, w okresie miesięcznym, w przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy.

Art. 26. Starosta może zwrócić poniesione przez pracodawcę koszty na utworzenie stanowiska pracy dla repatrianta, pod warunkiem nawiązania z repatriantem stosunku pracy na co najmniej 24 miesiące.

Art. 27. 1. Zwrot części kosztów poniesionych przez pracodawcę na przeszkolenie repatrianta, wynagrodzenie, nagrody i składki na ubezpieczenia społeczne oraz utworzenie stanowiska pracy następuje na podstawie umów zawartych między starostą a pracodawcą.

2. Starosta nie może zawrzeć umów, o których mowa w ust. 1, jeżeli:
1) pracodawca ma zaległości z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne, na ubezpieczenie zdrowotne, na Fundusz Pracy lub na Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych;
2) pracodawca nie dotrzymał warunków innych umów zawartych z organami zatrudnienia;
3) doradca zawodowy powiatowego urzędu pracy wydał negatywną opinię o predyspozycji repatrianta do wykonywania pracy, w związku z którą może nastąpić zwrot kosztów.

3. Umowa, o której mowa w ust. 1, powinna określać w szczególności:
1) sposób zwrotu kosztów;
2) zasady wypłacania i wysokość zwracanej kwoty;
3) prawa i obowiązki stron umowy, w tym:
   a) zobowiązanie pracodawcy do zwrotu wypłaconej kwoty wraz z odsetkami, na zasadach określonych przez starostę, w przypadku niedotrzymania przez pracodawcę warunków umowy,
   b) uprawnienia starosty do kontroli pracodawcy w zakresie prawidłowości prowadzenia aktywizacji zawodowej repatrianta.

4. Do umowy, której przedmiotem jest zwrot kosztów przeszkolenia, dołącza się opracowany przez pracodawcę program tego przeszkolenia.

5. W przypadku zawarcia przez starostę umowy, o której mowa w ust. 1, nie stosuje się form aktywizacji zawodowej na zasadach określonych w ustawie z dnia 14 grudnia 1994 r. o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu (Dz. U. z 2003 r. Nr 58, poz. 514, Nr 90, poz. 844, Nr 122, poz. 1143, Nr 128, poz. 1176, Nr 135, poz. 1268, Nr 137, poz. 1302, Nr 142, poz. 1380, Nr 166, poz. 1608, Nr 203, poz. 1966, Nr 210, poz. 2036 i 2037, Nr 223, poz. 2217 i Nr 228, poz. 2255) w okresie obowiązywania umowy.

Art. 28. 1. Formy aktywizacji zawodowej, o których mowa w art. 23 ust. 1, są finansowane w formie dotacji celowej ze środków wyodrębnionych na te zadania w budżetach wojewodów.

2. Starosta organizujący aktywizację zawodową repatriantów może ubiegać się o środki na ten cel, składając wniosek do właściwego wojewody.

3. Zadania starosty w zakresie aktywizacji zawodowej repatriantów są zadaniami z zakresu administracji rządowej.

4. Minister właściwy do spraw pracy oraz wojewodowie i marszałkowie województw udzielają starostom wszechstronnej pomocy w organizacji aktywizacji zawodowej repatriantów.

Rozdział 7

Ewidencje i rejestry oraz przetwarzanie danych

Art. 29. 1. W celu umożliwienia kandydatom na repatriantów poszukiwań właściwych warunków do osiedlenia się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, tworzy się ewidencję lokali mieszkalnych i źródeł utrzymania dla repatriantów.

2. Ewidencja obejmuje dane zawarte w uchwałach i oświadczeniach, o których mowa w art. 12 ust. 2, niewskazujących imiennie osoby mogącej ubiegać się o wydanie wizy wjazdowej w celu repatriacji.

3. Ewidencję prowadzi Prezes Urzędu.

Art. 30. 1. Prezes Urzędu prowadzi ewidencję osób ubiegających się o wydanie wizy wjazdowej w celu repatriacji i członków ich rodzin nieposiadających w Rzeczypospolitej Polskiej zapewnionego lokalu mieszkalnego lub źródła utrzymania.

2. Ewidencja zawiera następujące dane osób ubiegających się o wydanie wizy wjazdowej w celu repatriacji i członków ich rodzin objętych wnioskiem o wydanie wizy wjazdowej w celu repatriacji:
1) imię i nazwisko;
2) miejsce zamieszkania za granicą i miejsce zamierzonego osiedlenia się w Rzeczypospolitej Polskiej;
3) narodowość i pochodzenie etniczne;

4) obywatelstwo;
5) zawód, wykształcenie, kwalifikacje zawodowe;
6) oczekiwania co do zapewnienia warunków na osiedlenie się;
7) prześladowania polityczne i narodowościowe;
8) stan zdrowia.

Art. 31. 1. Dane z ewidencji, o której mowa w art. 29, udostępniane są za pośrednictwem konsula Rzeczypospolitej Polskiej osobom, którym wydano decyzję o przyrzeczeniu wydania wizy wjazdowej w celu repatriacji, w kolejności złożenia kompletnych wniosków o wydanie wizy wjazdowej w celu repatriacji, z zastrzeżeniem ust. 2.

2. Dane, o których mowa w ust. 1, powinny być udostępniane w pierwszej kolejności osobom deportowanym i prześladowanym z przyczyn narodowościowych lub politycznych, których wiek i zły stan zdrowia uzasadnia szybką repatriację do Rzeczypospolitej Polskiej.

3. Akceptacja warunków do osiedlenia się przez osobę, której udostępniono z ewidencji dane o tych warunkach, oznacza spełnienie wymogu, o którym mowa w art. 12 ust. 1.

Art. 32. Konsul prowadzi rejestr złożonych wniosków i decyzji wydanych w sprawach:
1) wydania wizy wjazdowej w celu repatriacji;
2) udzielenia zezwolenia na osiedlenie się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej dla członków najbliższej rodziny repatrianta.

Art. 33. Prezes Urzędu prowadzi centralny rejestr wniosków, decyzji i postanowień wydanych w sprawach:
1) wydania wizy wjazdowej w celu repatriacji;
2) udzielenia zezwolenia na osiedlenie się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej dla członków najbliższej rodziny repatrianta;
3) uznania za repatrianta;
4) udzielenia pomocy repatriantom ze środków budżetu państwa.

Art. 34. Dane zawarte w rejestrach i ewidencjach mogą być przetwarzane i udostępniane za pośrednictwem urządzeń teleinformatycznych.

Art. 35. Bez zgody osób objętych wnioskami, o których mowa w art. 32 i art. 33, mogą być, w postępowaniach określonych w ustawie, przetwarzane dane dotyczące:
1) obywatelstwa;
2) narodowości i pochodzenia etnicznego;
3) zawodu, wykształcenia i kwalifikacji zawodowych;
4) oczekiwań co do zapewnienia warunków na osiedlenie się;
5) prześladowań politycznych i narodowościowych;
6) stanu zdrowia.

Art. 36. Minister właściwy do spraw wewnętrznych, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zagranicznych, określi, w drodze rozporządzenia, wzory ewidencji i rejestrów, o których mowa w art. 29, art. 30, art. 32, art. 33, i sposób przetwarzania danych zawartych w tych ewidencjach i rejestrach.

Rozdział 8

Finansowanie zadań z budżetu państwa

Art. 37. 1. Środki finansowe na realizację zadań określonych w ustawie, finansowanych z budżetu państwa, pochodzą z rezerwy celowej budżetu państwa "Pomoc dla repatriantów".

2. Podziału rezerwy celowej na realizację zadań, o których mowa w ust. 1, dokonuje minister właściwy do spraw finansów publicznych w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw wewnętrznych.

Art. 38. 1. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia:
1) szczegółowy tryb postępowania w sprawach:
   a) podziału rezerwy celowej budżetu państwa "Pomoc dla repatriantów",

b) udzielania powiatowi dotacji celowych na realizację aktywizacji zawodowej repatriantów,
c) udzielania dotacji gminie, która zapewni repatriantom i członkom najbliższej rodziny repatrianta lokal mieszkalny,
d) przekazywania staroście z budżetu wojewody środków finansowych na pokrycie wydatków związanych z udzieleniem repatriantom pomocy,
e) udzielania dotacji celowej gminie, która przeprowadziła remont lub adaptację lokalu mieszkalnego w miejscu osiedlenia się repatrianta na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;

2) wzory wniosków o udzielenie dotacji, o których mowa w pkt 1 lit. b, c i e.

2. W rozporządzeniu należy w szczególności określić terminy dokonywania czynności w sprawach, o których mowa w ust. 1 pkt 1, oraz określić informacje, które powinny zawierać wnioski, o których mowa w ust. 1 pkt 2.

Rozdział 9

Zmiany w przepisach obowiązujących, przepisy przejściowe i końcowe

Art. 39. W ustawie z dnia 14 grudnia 1994 r. o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu (Dz. U. z 1997 r. Nr 25, poz. 128, Nr 28, poz. 153, Nr 41, poz. 255, Nr 63, poz. 403, Nr 93, poz. 569, Nr 107, poz. 692, Nr 121, poz. 770 i Nr 123, poz. 776, z 1998 r. Nr 66, poz. 431, Nr 106, poz. 668, Nr 108, poz. 684, Nr 137, poz. 887, Nr 162, poz. 1112, 1118 i 1126, z 1999 r. Nr 60, poz. 636 oraz z 2000 r. Nr 12, poz. 136, Nr 31, poz. 384, Nr 48, poz. 550 i Nr 70, poz. 820) w art. 23 w ust. 1 w pkt 2 w lit. g) kropkę na końcu zastępuje się przecinkiem oraz dodaje się lit. h) w brzmieniu:

"h) był zatrudniony za granicą i przybył do Rzeczypospolitej Polskiej jako repatriant."

Art. 40. W ustawie z dnia 25 czerwca 1997 r. o cudzoziemcach (Dz. U. Nr 114, poz. 739 oraz z 1998 r. Nr 106, poz. 668 i Nr 162, poz. 1126) wprowadza się następujące zmiany: (zmiany pominięte).

Art. 41. 1. Osoba, która przed dniem wejścia w życie ustawy nabyła obywatelstwo polskie na podstawie przepisów ustawy z dnia 15 lutego 1962 r. o obywatelstwie polskim (Dz. U. z 2000 r. Nr 28, poz. 353), może być uznana za repatrianta, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

1) złoży w terminie 12 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy wniosek o uznanie za repatrianta do wojewody właściwego ze względu na miejsce zamieszkania;
2) była w dniu uzyskania zezwolenia na osiedlenie się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej obywatelem Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich lub jednego z państw powstałych po jego rozpadzie;
3) jest polskiego pochodzenia.

2. Za repatrianta może być również uznana osoba spełniająca łącznie następujące warunki:

1) złoży w terminie 12 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy wniosek o uznanie za repatrianta do wojewody właściwego ze względu na miejsce zamieszkania;
2) jest polskiego pochodzenia;
3) przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zezwolenia na osiedlenie się;
4) do 1991 r. zamieszkiwała na stałe, przez co najmniej 5 lat, na terytorium, o którym mowa w art. 9;
5) nie zachodzą co do niej okoliczności, o których mowa w art. 8 ustawy.

3. Do nabycia obywatelstwa polskiego przez małoletniego pozostającego pod władzą rodzicielską osoby uznanej za repatrianta na podstawie ust. 2, stosuje się przepisy art. 7.

4. Przepisy art. 16 ust. 2-4 stosuje się odpowiednio.

Art. 42. (uchylony).

Art. 43. 1. Gminom, które zapewniły repatriantom przybyłym do Rzeczypospolitej Polskiej, w okresie od 15.05.1996 r. do dnia wejścia w życie niniejszego przepisu, lokal mieszkalny z zasobów komunalnych, udziela się w 2000 i 2001 r. dotacji z rezerwy celowej budżetu państwa "Pomoc dla repatriantów" w wysokości kwoty stanowiącej równowartość iloczynu 200 % przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w kwartale poprzedzającym dzień złożenia wniosku o udzielenie dotacji oraz liczby członków najbliższej rodziny repatrianta pozostających we wspólnym gospodarstwie domowym, nie mniej jednak niż 600 % tego wynagrodzenia.

2. Dotacji, o której mowa w ust. 1, udziela właściwy wojewoda na wniosek gminy.

Art. 44. 1. Postępowania o wydanie wizy repatriacyjnej wszczęte i niezakończone przed dniem wejścia w życie ustawy toczą się według przepisów dotychczasowych.

2. Postępowania w sprawie udzielania pomocy wszczęte i niezakończone przed dniem wejścia w życie ustawy toczą się według przepisów dotychczasowych.

Art. 45. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2001 r., z wyjątkiem art. 43, który wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.